

агування на подразники. Яким же чином викладач може розвинути швидкість реакції? По-перше, необхідно уважно слідкувати за станом здоров'я, висипатися, не перенавантажуватися, але в той же час завантажувати мозок роботою. Варіантів цього може бути безліч: від розв'язування кросвордів і до заучування. По-друге, необхідно слідкувати за емоційним здоров'ям. В разі емоційного перевантаження доцільно позайматися спортом, прогулятися на свіжому повітрі, а якщо емоційне вигорання не вдалося подолати, то доцільно звернутися до психолога, можливо, навіть психолога того навчального закладу в якому працює викладач.

Отже, в роботі було обгрунтовано важливість оволодіння менеджером освіти педагогічним тактом та етикою, а також їх дотримання в освітній діяльності; подальше її вивчення й впровадження результатів дослідження принесе плідні здобутки та забезпечить ефективність навчального-виховного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранова Н. М. Етика. URL : https://pidru4niki.com/81023/etika_ta_estetika/etika_predmet_znachennya#62 (дата звернення: 03.04.2021).

2. Оргинський В. Л. Педагогіка вищої школи. URL : <https://subject.com.ua/pdf/254.pdf> (дата звернення: 03.04.2021).

Несторук Наталя Анатоліївна

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та методики викладання,
Горлівський інститут іноземних мов
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

Шистко Анна Олексіївна

*здобувач освіти,
Горлівський інститут іноземних мов
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УЧНІВ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Сьогодні викладач школи в Україні перестав виступати в ролі «передавача» навчально-професійних знань. Для того щоб навчання було виховним, воно має бути переконливим, для цього потрібно не

просто передавати знання, а й підтверджувати їх фактами, прикладами та вмiти зiставляти альтернативнi пiдходи.

Вивчення аспекту впливу педагога на учнiв є особливо важливим тому, що школярi, взаємодiючи з дорослими, засвоюють способи поведiнки, спiлкування шляхом наслiдування, в результатi якого переносять характер i особливостi поведiнки дорослого у своє середовище.

Важливими факторами впливу педагогiчного спiлкування на учнiв є емоцiйний стан обох учасникiв освiтнього процесу, учителя та учня. Пiдтвердження цього знаходимо у педагогiчнiй спадщинi А. С. Макаренка, С. Т. Шацького, В. О. Сухомлинського, Ш. О. Амонашвлi та iн.

Метою роботи є аналіз значимості педагогiчного спiлкування як педагогiчного впливу на здобувачiв освiти, задля позитивних змiн у їх поведiнцi пiд час навчально-виховного процесу.

Педагогiчний вплив — педагогiчно доцiльна органiзацiя життєдiяльностi учнiв, у процесi якої вони набувають необхідних моральних та iнших рис i якостей, знань, умiнь, навичок i звичок [2].

Педагогiчний вплив — це такий вид дiяльностi педагога, метою якого є досягнення позитивних змiн у психологiчних характеристиках вихованця. Вчитель намагається подолати психологiчний захист i бар'єри учня. Також це можуть бути змiни у моделi поведiнки, в умовах учня, потребах або вiдносинах з iншими.

Вченi видiляють два типи впливу: прямиий та непрямиий. До прямого вiдносяться вiдкритi дiї одної людини, якi впливають на iншу завдяки її присутностi. До непрямого — опосередкована дiя на iншу людину, наприклад, за допомогою пiдручних матерiальних або нематерiальних засобiв, портрету, авторитету або статусу людини.

Коли ми впливаємо на учнiв, ми змiнюємо не тiльки характеристики їх активностi, а саме її органiзацiю. Важливим фактом є те, що ми можемо зафіксувати змiни, як спостерiгачi.

Якщо розглядати вплив з точки зору учня, то вiн розбирається зi сторони того, на кого впливають. У загальноосвiтнiх школах вiдносини мiж учителем i учнем характеризуються авторитарностю, що викликає в учня феномен опору.

Учень виявляє два типи опору: усвiдомлений та прихований. Усвiдомлений опiр характеризується вiдкритими дiями учня в сторону викладача. Частiше це фрази «не вчiть мене жити», «менi це не потрiбно». Прихований опiр проявляється вибором тiєї моделi поведiнки,

яка дає учню можливість пережити ситуацію з мінімальними переживаннями. Частіше вихованці обирають брехню, забування, ігнорування тощо.

При неправильному виборі вчителем фрази, слова сказаного з грубою інтонацією, учень може образитись або замкнутись у собі. Однак при взаємодії вчителя як «наставника», діти будуть мати більше шансів вплинути на навчальний процес та покращити своє ставлення до педагога.

Таким чином, розглядаючи усну комунікацію та вплив, ми підходимо до такого важливого поняття, як педагогічне спілкування.

Педагогічне спілкування — професійне спілкування викладача з учнями на уроці й поза ним (у процесі навчання і виховання), що має певні педагогічні функції й спрямоване (якщо воно повноцінне й оптимальне) на створення сприятливого психологічного клімату, оптимізацію навчальної діяльності й стосунків між педагогом і учнями усередині учнівського колективу [1, с. 376].

В рамках усної взаємодії слово вчителя має більше переваги тоді, коли воно пройняте справжнім почуттям, яке розуміється та було сприйнято життєвим досвідом. Діти найтонше відчувають нещирість. Саме чесність виявляє ефективність слова під час вимови.

Вчитель повинен буди обов'язково обізнаним у психології, бо більшість учнів мають хитку та вразливу психіку. Він мусить бути уважним, емоційно вихованим та вправно підбирати стиль спілкування до різних ситуацій.

Сьогодні існує велика варіативність стилів, але до сих пір ґрунтовними є три: авторитарний, ліберальний, демократичний. Також сюди можна віднести: підтримуючий, спілкування-загравання, спілкування-дистанція, спілкування-залякування, дружність і захопленість спільною справою.

Використання певного стилю буде мати свою мету та результати:

— підтримуючий стиль притаманий тому викладачу, який з легкістю надихає інших, дає доцільні поради, виявляє турботу та лояльність до учнів;

— надмірне використання спілкування-загравання свідчить про те, що педагог не має достатньої кількості знань та навичок, які допомогли б будувати відносини за чіткою структурою «вчитель-учні». Не зважаючи на це, «спілкування-загравання» займає певне місце у комунікації, суто за доцільністю використання у конкретній мовній ситуації;

— спілкування-дистанція. Дистанція в цьому разі є показником провідної ролі викладача, але надмірна віддаленість може зруйнувати довірливі стосунки з учнями;

— спілкування-залякування є чистим проявом авторитарного стилю спілкування. Занадто часто дотримання такої взаємодії говорить про низьку кваліфікацію вчителя.

Безсумнівно у педагогічному спілкуванні надзвичайно важливою є установка вчителя. Саме вона завдяки багаторазовому повторенню може опосередковувати активну взаємодію учнів та соціального середовища. Василь Олександрович Сухомлинський вважав, що педагог високої педагогічної культури «учить розмірковувати вголос, він ділиться з юнаками та дівчатами своїми сумнівами, звертається до них за порадою, запрошує до спільних роздумів» [3, с. 323].

Будь-яка зміна діяльності дитини відбувається при наявності вчителя. Саме таким чином учень може усвідомити зміст своїх інтенцій і пережити свої нові якості.

Отже, сутність педагогічного впливу полягає в діяльності педагога задля позитивних змін у поведінці або психологічних характеристик учня. Таким чином, педагогічне спілкування взаємопов'язане з впливом. Педагогічне спілкування може навіть виступати одним із методів чи засобів педагогічного впливу. Головне, що треба пам'ятати протягом реалізації педагогічного спілкування, це те, що основним фактором при постанові фрази чи промові слова є несуперечливість та зрозумілість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні : підручник. К.: КНЕУ, 2004. 383 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. К.: Гранма, 2007. 656 с.
3. Сухомлинський В. О. Слово вчителя в моральному вихованні. К. : Радянська школа, 1977. С. 321–330.